

LAXTROLLING

Området utanför Understen har under senare år levererat mängder med *schysta laxar*. Laxar som enligt utsago skulle explodera så fort de känt *krokens stål* greppa. FFA tog rygg på fiskeguiden Micke Puhakka för att kolla om *ryktena var sanna*.

TEXT & FOTO PATRIK TJÖRNMARK

I GRÄNSLAND



Trolling under gynnsamma
förhållanden.



Jason och Barry från England började må sådär. Sjön gick ganska grov. Båten tog förvisso sjön bra, men den krängde åt alla håll. Båda kände att något var på gång, kände sig nedslagna. Antingen hade de båda engelsmännen ett sjätte sinne, eller också var det något annat som spökade. Micke övertalade de båda att vädret kommer att lugna sig. Dessutom gjorde han allt för att båten inte skulle gunga för mycket.

Visst, morgonen gav ett hugg på lax, men den föll snart i glömska. Både Jason och Barry var bleka, tunga i huvudet. Sjösjuka är ingen hit, det vet alla som fått känna på denna olustiga känsla man får i kroppen. Men Micke harvade på. Tricket med att köra långs med sjön fungerade.

– Dubbelhugg! väsnades Micke bakom ratten.

Båda rullarna fräste som den mest morgontrötta katt. Linan for av i ett snabbt tempo. Båda laxarna kom upp. Jason och Barry fick här och framåt en helt annan känsla i kroppen. Känslan av att få lyckas när det känns som allra värst. Förvisso var det guiden som gjorde jobbet, men ändå. Sjösjukan var som bortblåst!

EN TIMMA GÅR, och så en till. Micke påpekar att laxtrolling är som att spela på Triss. Plötsligt händer det! Fast på engelska: "Fishing salmon is like playing Triss. Suddenly it happens".

– Femhugg! Skrålade Micke högt.

Först får han svårt att se hur många spön som står böjda. Hur många rullar som skriker. Men fem är det av tio möjliga.

Barry tog första spöt, laxen lossnade. Micke

langade fram nästa och så var cirkusen igång.

Engelsmännen som bara hade bokad en dag får in en femmetta. Tre av fem laxar kom upp. Förmodar att gästerna från väst var ganska nöjda efter detta scenario. Fem laxar landade av åtta möjliga. "The fish is out there", för att citera den kultförklarade ufoserien Arkiv X.

Fyra dagar tidigare hade tre svenska gäster fått ett trippelhugg i Mickes båt. Urstarka silvriga skönheter som ger allt i första rusningen. Alla tre kom upp. Här pratar vi triss i lax.

Laxarna vägde 16,1, 14,4 kilo samt en "liten" på 6,7 kilo. Bra kondition var det på de två största, eller vad sägs om 113 respektive 109 centimeters längd.

Med dessa båda exklusiva förhandsrapporter förstår du att jag skakade i hela kroppen.

Nej, jag hade inte vunnit på Triss. Utan här handlade det om ren och skär fiskefrossa.

UPPENBARLIGEN KAN det plötsligt hända saker i dessa farvatten. Ett område som det har pratats väldigt lågt om, trots att det varit ett känt faktum en längre tid. Men i dag är situationen omvänd, nu cirkulerar det mängder med förväntansfulla trollekipage mellan Understen och Fängelset som ligger i gränslandet. Sverige på ena sidan, Åland på andra. Det sägs att gränsen går mitt i den mystiska byggnaden, låter kanske lite egendomligt. Som Arkiv X.

Micke möter upp vid kajen längst nere på sydspetsen av Gräsö som heter Åpskäret. Här

”FÄRGER SOM VÄLJS
GÅR OFTA I BLÅTT
OCH GRÖNT”



**Emerald var färgen
som levererade.**

hittar du även en bra trailerramp för sjösättning av din pärla. Hit hade jag anlänt via gratisfärjan som går från pastorala Öregrund till själva Gräsö. Vid kajen står en herre som undrar:

– Är inte du den där reportern i Fiske för Alla?

– Öhh! Jo, det stämmer, svarar jag.

– Jag tyckte väl att jag kände igen dig, får jag till svar.

Micke tar emot mina prylar och vi far vidare mot idyllernas idyll – Rävsten. Här har Micke inkvarterat sig i stugan Örnén, ett stycke gångväg från närmaste utedass.

– Who's the greatest? undrar Micke.

– Det måste vara jag som hittat hit, svarar jag.

Sista milen går i ett slags totalmörker. Fel kör jag också då mobiltäckningen inte är allt för bra här ute. Befinner mig på norra delen av Gräsö. När jag äntligen får två streck på mobilen och får närkontakt av tredje graden säger Micke att hans båt står redo längst ner på samma ö. Felkörningen glöms bort. Nu vankas det laxtrolling i två dagar.

Vinden viner runt stugknuten när vi tar oss några timmars välbehövlig sömn. Micke slocknar som en fälld fura.

PÅ MORGONEN FAR VI ut i en något skumpig sjö. Framme strax utanför Understen med dess välkända fyr tio sjömil ut från Rävsten börjar Micke riggingen.

Två spön per djuprigg, tre ytspön vid varje sida av båten innanför respektive pulka. Totalt tio. Alla tacklas med magnumskedar som NK (Northern King) och Ismo.

Färger som väljs går ofta i blått och grönt. Inslag av svarta prickar ska enligt utsago fungera. En sked kallas Water Melon, en annan kallas Popcorn. Få är enbart silver- eller guldfärgade. Micke sänker det djupaste betet med den ena riggen till 12 meter, djupare brukar inte leverera när man trollar vandringslax enligt merparten specialister.

Vi trollar i många timmar utan resultat. Hör på VHFen att det skriker rullar lite här och var. Laxtrolling känns ibland som just ett lotteri. Mickes Silverörn kryssar fram och tillbaka i jakten på huggvillig lax. Inget händer!

Att det är svårt med laxtrolling vissa dagar vet jag, men det här knäcker vem som helst. Börjar bli rastlös. Fingrar på Mickes elektronik. Hittar en massa schysta funktioner.

PRECIS I DENNA STUND byts lugnet ut mot ett mindre inferno. Ett av ytspöna signalerar hugg samtidigt som rullen skriker sig hes. Vilket rullskrik! Hur häftigt som helst. Perioden mellan dvala och klarvaken är härfin när det gäller laxtrolling.

Att laxen i Östersjön ger järnet visste jag sedan tidigare. Denna lax är definitivt inget undantag. Men att en lax ofta drar ut så m-y-c-k-e-t lina i första rusningen är imponerande.

Framför allt, otroligt underhållande >.....>



Marianne med lax.

FAKTA:

● Singö, Understen, Märketskallen, som även kallas helikopterplattan samt Fängelset är välkända begrepp här uppe. Omkring just dessa plaster bedrivs 90 procent av all laxtrolling. Titta var alla båtar befinner sig så löser sig resten på plats. Laxen kan likaväl befinna sig över 35, 70, eller 210 meter. Området mellan Märketskallen och det så kallade Fängelset var välbesökt de dagar jag gästade området. Och det är inte "bara att hämta massvis med lax. Vissa dagar ger 100 procent, andra nollar du. Och du, våga returnera lax. Det tjänar vi alla på i det långa loppet.

TIPS:

- **Kör gärna med** ett så kallat referensbete utlagt vid sidan av båten så att du ser det. På så vis uppfattar du om just din valda trollingsked börjar rotera i stället för att förförskt wobbla sida till sida. Det vill säga, här kan du anpassa farten och se vad just den skeden tål i knop. Ibland är 2,5 knop bra, ibland är 4-4,5 knop rena rama medicinen för att få laxen att hugga.
- **Prova olika storlekar** på dina skedar. Precis som du kan experimentera med olika färger. Blått och grönt verkar fungera. Roterar en sked, sätt fast en till fjäderring där bak, ofta hjälper denna enkla lösning med just två fjäderringar. För vem vill att en sked ska rotera? Här snackar vi lintValueining.
- **Sjösätter din egen båt** gör du vid Äpskäret längst ner på Gräsö, där vägen slutar helt enkelt.
- **Vill du hellre** hyra guide med kunskap om området ringer du guiden Micke Puhakka på mobilnummer: 0708-72 27 33 eller e-postar på adressen: micke@fishguide.se. Micke rattar en fulltrustad Silver Eagle 630 med en 150 hästars Suzuki i aktern. Micke har även utbildningarna sjöbefäl klass 7 och högfartsbehörighet. Titta gärna in på hans hemsida för övrig info: www.fishguide.se
- **Bokar stuga** på Rävsten gör du per telefon: 0173-360 18 eller via mail: info@ravsten.se, fråga efter Ulf Engqvist eller Katarina Johansson, båda trevliga och serviceinriktade värdar. För övrig info, stugpriser etcetera: www.ravsten.se
- **Gräsö när man** med bilfärja från Öregrund. Med bil kör du väg 288 mot Östhammar från Uppsala och väg 76 från Gävle. Bilfärjan som är kostnadsfri går varje halvtimme med några uppehåll morgon och kväll. Tidtabell hittar du här: <http://farjerederiet.se/files/tidtabeller.aspx?LEDID=14>



Jason och Barry med sina fem laxarx.

► för alla ombord. Hur länge laxen fightades har jag inte en aning om. Har liksom en förmåga att hamna i en slags laxkoma när jag drillar. Ser säkert kul ut för omgivningen, och det bjuder jag på. Laxtrolling är grymt när det väl smäller på.

Micke sköter allt friktionsfritt, allt tas upp med blixstens hastighet så att eventuella snedsprång inte kan bortförklaras. Hävar laxen elegant och säkert.

Jo, laxen vägde tio pannor, för den som undrade. Högg en Ismo Magnum med färgkoden EM-D, vilket betyder Emerald, den smaragdfärgade skeden. Denna lax blir den enda dag ett, på eftermiddagen lägger sig havet och det blir i det närmaste helt lugnt. Färden in till Rävsten utspelar sig i alla tänkbara färger på himlen.

DAG TVÅ ÄR VI uppe, ja, inte i ottan utan snarare på förmiddagen. Sätter på VHFen, hör att det redan fångats lax på runt 16 kilo. Någon har lyckats slå Mickes femhugg, kontrat med ett sexhugg. Undrar hur det lät?

Micke får panik, trycker på gasen och ut far vi i 40 knop blankt hav som det är. Tid är fisk! Inte minst nu när vi är något sena. Börjar strax nordost om Understen på runt 40 meters djup.

Hinner inte köra många minuter förrän det återigen smäller på ett av ytspöna. Här snackar vi överkligt rullskrik. Första rusningen genererar 110 meter utdragen lina, i ett svep, utan minsta stopp.

– Femtonpannor! skriker Micke.

Här och två minuter framåt skakar mina knän som trimmade maracas mot båtens innanmäte. Långt där borta i solblänket ser vi laxen hoppa gång på gång. Svårt att se hur stor den är med tanke på avstånd och solreflexer.

Men så händer det något. Laxen tvärvänder och simmar rakt mot båten, i ett bra tempo. Känns både olustigt och överkligt på samma gång. Så känner jag återigen laxen efter ha vevat turbo med räknerevkrullen. Känns inte så tung som den borde

göra. Går förvånansvärt lätt resten av biten in till båten.

Micke som sedan länge röjt alla spön står redo med häven. Så ser vi laxen. Va? Vilken fis! Femtonpannorlaxen har krympt till ett romkorn. En plutt! Hur kunde den lilla lax prestera sådan otrolig första rusning. Vikten ligger på ungefär sju kilo.

– Släpp tillbaka den, säger jag till Micke.

Jag menar, har den "lilla" laxen fightats så bra vill jag gärna fånga den nästa år, eller nästa. Bara fantasin sätter gränser på hur den då skulle dra.

NÄR VI BRYTER för denna dag har inget mer hänt, inte ett napp. På VHFen hör vi att bästa fart har varit över 4 knop med små skedar. Något vi tyvärr inte provade, trots vetskapen att det kan fungera. Förmodligen var vi båda för upprymda efter första långrusningen att vi föll i trollingkoma.

Symptomen är följande: Tokstirra rätt ut mot horisonten under en längre tid. Glömma bort tid och veckodag. Enbart äta gulaschsoppa med hela burkpotatisar (Mickes favorit) ombord samt stirra sig blind på alla lustiga figurer man kan rita med spårfunktionen med kartplottern. Nackdelen med det senaste är att strukturen på hur man egentligen borde köra klart försämrats.

Efter ännu en solnedgång åkte vi mot bingen. Tyckte nästan Micke tindrade med ögonen, hoppas innerligt att jag såg fel. Kanske ett symptom när man bött väl länge på en och samma ö utan ordentlig kontakt med omvärlden. 🐟



